

Ἡ Ἄννα, (Εὐα Μαρία), εἶναι ἡ κόρη πού παραδίδεται σ' ἐκεῖνον πού ἀγαπᾷ, τὸν Ἀνδρέαν Ράλμον. — Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ μαθαίνομεν, ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησιν τῆς εἰς τὴν φίλην τῆς, τὴν Ρίταν (Ἑλένην Σαλώμη). Ἡ Ρίτα στὸ ἄκουσμα αὐτὸ ταρασσεται φοβικτὰ γιὰ τὴν ἀγαπᾷ κι' αὐτὴ τὸν Ἀνδρέαν Ράλμον, — ἀναγκάζεται ὅμως καὶ ὑποχωρεῖ πρὸ τῆς ἀνάγκης πού ἐπιβάλλει στὸν Ράλμον νὰ πάρῃ εὐθύς τὴν Ἄνναν δίχως ἀναβολήν. Εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν προστίθεται ἡ ἀπειλὴ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἄννας. Ἡ Ρίτα ἐν τῷ μεταξὺ παντρεύεται κ' ἐκεῖνη μ' ἓνα ἡλίθιον πού διαρκῶς λέει ἀνοησίας καὶ ἀρχίζει νὰ ξετυλίγεται τὸ δράμα ἀνάμεσα σὲ ἀηδῶς ἀποκορουστικὰς κουβέντες. Ἡ Ἄννα κατόπιν συμβουλῆς τῆς Ρίτας, ἀρνεῖται νὰ δοθῇ στὸν σύζυγόν τῆς, ὁ ὁποῖος ἔνεκα αὐτοῦ ὑποφέρει φοβερὸν μαρτύριον. Καὶ εἶνε σὰν τρελλός. Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὸν παραλαμβάνει ἡ Ρίτα. Συναντῶνται εἰς ἓνα χορὸν πού δίδει ὁ Ράλμος σπῖτι του — κ' ἐκεῖ ἀκράτητος πιά ὁ σύζυγος τῆς Ἄννας λέγει πὼς τὴν ἐπιθυμεῖ — μᾶς τὸ λέει καθαρά μὴ τυχὸν δὲν τὸ ἐννοήσωμεν — πὼς τὸ σῶμα τῆς τὸν κάνει παράφρονα κτλ. Ἡ Ρίτα τὸν ἐξάπτει περισσότερο περιγράφουσα πὼς θὰ τοῦ ζητοῦσε τὸν ἔρωτα — πού φθάνει στὸ σημεῖον ὁ Ράλμος νὰ παραιτήσῃ τὴν γυναῖκα του καὶ τὸ παιδί του — καὶ νὰ πάῃ μὲ τὴν Ρίταν.

Πηγαίνει μὲ τὴν Ρίταν ὁ Ράλμος, μὰ κ' ἐκεῖ τὸν περιμένει τὸ ἴδιο βάσανο. Ἀρνεῖται καὶ ἡ Ρίτα, ὅπως καὶ ἡ Ἄννα κάθε σχέσιν — ὡς πού ὁ δυστυχισμένος ὁ Ράλμος καταφεύγει εἰς τὴν μορφίνην. Εἰς κακὴν κατάστασιν πιά βγαίνει στὴν τελευταίαν πρᾶξιν κ' ἐκλιπαρεῖ καὶ πάλιν τὴν Ρίταν — ἡ ὁποία ἐπὶ τέλους ἔχει σκοπὸν νὰ ἐνδώσῃ, ἀλλὰ ἀφοῦ πρῶτα τῆς τραγουδήσῃ τὸ τραγοῦδι πού ἔλεγε μιὰ φορὰ στῆς Ἄννας τὸ σπῖτι. Μπαίνει ὁ Ἀνδρέας, συμμαζεῦει ὅσας δυνάμεις τοῦ ἀφήνει ἡ ἀκατανόμαστη ἀγνεία — καὶ ἡ μορφίνη — νὰ τραγουδήσῃ, κ' ἐκεῖ ἔρχεται ἡ Ἄννα. Ἔχει γίνῃ καλογορητὰ, ἤκουσε δὲ φαίνεται στὸ Μοναστήρι τὰ βάσανα τοῦ συζύγου τῆς — κ' ἔρχεται νὰ παρακαλέσῃ τὴν Ρίταν νὰ καμφθῇ ἐπὶ τέλους. Καὶ ἀκούει τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἀνδρέα — καὶ μένουσιν ἐκστατικαὶ αἱ δύο γυναῖκες, ὡς ὅτου ἓνας πυροβολισμὸς τὰς μεταφέρει στὴν πραγματικότητα — ὁ Ἀνδρέας ἔχει αὐτοκτονήσει.

Ποῖν ἡ ἀρχίσις ἢ παρὰστασις ὁ προνοητικὸς συγγραφεὺς ἐφρόντισε νὰ μᾶς μηνύσῃ μ' ἓνα φρακοφορεμένον ἠθοποιὸν νὰ μὴ τρομάξωμεν, διότι τὸ ἔργον του θὰ εἶναι «θρασύ». Ἀκριβῶς ἔτσι γίνεται καὶ διὰ τὰ φουρνέλλα : Μιὰ στιγμὴ πρὸ τῆς ἐκρήξεως, ἓνας ἐργάτης φωνάζει : « Βάρδα ! »

Καὶ εἶχε δίκαιον. Τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον θρασύ ἀλλὰ καὶ ἀηδές. Κι' αὐτὸ λησμόνησε νὰ τὸ προσθέσῃ εἰς τὴν αὐτοκριτικὴν του ὁ συγγραφεὺς. Κάποτε θλίβεται κανεὶς, ἀλλὰ καὶ κάποτε ἀγανακτεῖ, ὅταν παρακολοθηθῇ, τὰ φεικτὰ θεατρικὰ μας κατακυλίσματα. Ἐνα ἀπὸ τὰ δύο : Ἡ, ἡ ἰδέα θᾶναι πολυσυνηθισμένη, κοινοτάτη καὶ ἀγοραία, καὶ ἡ ἐκτέλεσις ὑποφερτὴ, ἢ ἡ ἰδέα θάχῃ κάποιες ἀνάπηρες τάσεις πρωτοτυπίας, καὶ τότε ἡ ἐκτέλεσις θὰ εἶναι παιδαριωδῶς ἀτεχνῆ. Ἡ — κι αὐτὸ εἶναι τὸ συχνότερον — κι αὐτὸ συμβαίνει στὴν τετραλοῖαν τοῦ κ. Ἰωσήφ — καὶ ἡ ἰδέα εἶναι χιλιοειπωμένη, καὶ ἡ ἐκτέλεσις παιδική. Θέλει ὁ

κ. Ἰωσήφ, νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τοὺς δύο συνολικοὺς τύπους τῆς γυναικας : Τὴν σεμνὴν τὴν καλόγνωμην νέαν ἀνήξερον, στὴν Εὐαν Μαρίαν — καὶ τὴν σατανικήν, πολυθέλητρον καὶ ὀλεθρίαν στὴν Ἑλένην Σαλώμην. Κοινοτοπίες τόσο γνωστές, πού μήτε σὲ κουβένταν ἀνεπτυγμένων ἀνθρώπων ἐπιτρέπονται. Καὶ ἡ ἰδέα αὐτὴ ξετυλίξεται χωρὶς ψυχολογίαν — ἂν καὶ ἐπίτηδες μετεκλήθῃ χάριν τοῦ δράματος εἰδικὸς καθηγητὴς Ψυχολογίας, ὁ κ. Βόλδασ — χωρὶς ἐνδιαφέρον, χωρὶς κανένα χαρακτῆρα, χωρὶς συγκίνησιν, μὲ ὅλα τὰ συζυγικά μαρτύρια καὶ γυμνάσια τοῦ δυστυχισμένου Ράλμου. Ἐχει κάτι τὸ ἀηδῶς νοσηρὸν ἡ *Τερατολογία* αὐτὴ τοῦ κ. Ἰωσήφ, τὸ μαρτύριον αὐτό, πού ὁ Τορκουεμάδας — Ἰωσήφ, ἐφεῦρε γιὰ νὰ *ξεκάμῃ* τὸν ἥρωά του. Μήτε κἂν ἄσεμνον δὲν εἶναι. Ἐχει κάτι τι τὸ πνικτικόν, τὸ στυγνὸν καὶ χυδαῖον. Μήτε κἂν ν' ἄσεμνολογοῦν δὲν ἔμαθαν ἀκόμη, οἱ συγγραφεῖς μας — ὦραϊα σαρκικὰ λόγια θέλουν νὰ ποῦν, καὶ καταντοῦν σε βαρεῖες ἀνατολίτικες βωμολοχίες.